

Avrupa Hun İmparatorluğunun Kuruluşu: Roma'ya Karşı Sasani-Akhun İttifakı (358-359); Kafkaslardan Anadolu'ya Keşif Seferleri (363-373); Avrupa Hunlarının İlk Hükümdarı Balamir/Balamber (374-400);Kafkaslardan Kudüs'e, Tuna'dan Balkanlar'a İki Yönlü Harekât; Uldız (400-410) ve Karaton Dönemleri (410- 422); Rua Dönemi (422-434). (11. Hafta)

Hsiung-nular ve Hunlar: Batılı tarihçiler, özellikle Orta Avrupalı âlimler *Hsiung-nularla Hunlar* arasında önemli fark görmemekte, her ikisini de aynı soya mensup kavimler olarak kabul etmektedirler. Bununla birlikte Orta Asya'dakilerin *Hsiung-nu*, Avrupa'dakilerin *Hun, Huni, Hunoi* vb. olduklarına dair kayıtlar da bulunmaktadır. *Hsiung-nuların* karşılaştıkları coğrafi mekân ile insan davranışları anayurtlarındakinden farklı idi. İsa'dan üç bin yıl öncesi ile iki bin yıl sonrası, beş bin yıllık Türk yurdunu çağrıştırmakta, Orta Asya'da kavimler konfederasyonu kurulmakta idi. Bu aşamadan sonra devlet kurma hadisesi ortaya çıktı. *Hsiung-nularla* Çin'deki *Han Sülalesi* yaklaşık olarak aynı zamanda kuruldu; yıkılışları da birbirlerini çok yakın, sadece dört yıldan ibaretti. Bu iki devlet, üst düzeyde mücadele edip duruyorlardı. Henüz devlet düzeyine ulaşamayan o kadar çok kabile, kavim vardı ki güçlerini bu iki devletten alıyorlardı: *Hsiung-nular* ve *Han Sülalesi*; diğerleri onlara rakip bile olamazlardı. Orta Asyalı *Hsiung-nular*, Mete, oğlu ve iki torunundan sonra devletin mekânsal büyüklüğüne rağmen fiziksel imkânsızlığı onları başka mecralara sevk etti.

*Chih Chih'*nin mücadelesi M.Ö.58 de başladı, M.Ö.36 da ölümü ile son buldu. Geride kalan Hunların –ki artık onlardan *Huni, Khyon, Huna* vb. olarak söz edilecektir- Taşkent, Semerkant, hatta Buhara üzerinden güneye ve kuzeye ilerledikleri oldukça muhtemeldi. *Ho-han-yeh'*in Hun birliğini tekrar sağlaması, oğullarının hükümdarlıkları kadar, takriben 76 yıl zaman aldı; M.S.48 de Hunlar, kuzey ve güney olmak üzere tekrar ikiye ayrıldılar. *Kuzey Hunları* Proto-Moğol *Hsien-pilerin* ve Çinlilerin saldırısına uğradılar. 89-93 yıllarında Çinliler önce Kuzey Hunlarının batısına, sonra merkezine ve doğusuna ağır darbe indirdiler. Hsien-piler 153 te Kuzey Hunlarını yenilgiye uğrattılar; Orhun bölgesini ele geçirdiler. Güçlü ve kalabalık Hun boyları kuzey yolu ile batıya doğru ilerlediler. *Güney Hunları* ise genellikle Çin'le iyi ilişkiler kurmaya çalıştılar. Fakat Çinliler, 216 da Güney Hunlarına son verdiler.

Avrupa Hunları: Avrupa Hunlarının ne zaman tarih sahnesinde göründüklerine dair varsayıma dayanan bazı bilgiler bulunmaktadır. *Chih Chih'*den başlanacak olursa Asya Hunları ile Avrupa Hunları arasında çok uzun zaman farkı olduğu görülmektedir. 153 te yıkılışından sonra Kuzey Hunları, batıya doğru ilerlediler. Yaklaşık iki yüz yıllık sessizlikten sonra bir yandan Avrupa'ya diğer yandan bugünkü Afganistan ve Maverâünnehir topraklarına ve hatta Çin'e yerleştiler. Bu da Asya Hunlarının yaklaşık/en azından 350 yıllık zaman aralığı bulunduğunu göstermektedir ki iki devletin, Asya ve Avrupa Hunlarının birbirlerini hiç tanımadıkları anlamına gelmektedir. Güney Hunları, Çin'in kuzeyinde iskân edildiklerinden dolayı onların bu gibi işlere karışmadıkları yahut karıştırılmadıkları zaman aralığını kısaltmış olsa da önemli bir etki yaratmamakta idi. Han Sülalesinin yıkılışından sonra Çin'in kuzeyindeki Hun soylu boylar, hanedanların meşruiyet prensibini ortaya atarak yeni devlet/devletler kurdular. Bu da üç önemli coğrafi mekânda –aynı zaman içerisinde- Hunların yeni devletler kurduklarını göstermektedir: Çin'de To-pa/Wei, Afganistan ve Kuzey Hindistan'da Eftalit-Akhun ve Avrupa'da Hun İmparatorluğu.

Yaklaşık 200 yıllık Hun yerleşim birimleri olan kuru stepler, tekrar yeşil bitki örtüsüyle kaplanınca sürüleri semirmeye başladı. Bulgar ve Sabar kabilelerinin uzun yıllar **Hunno** önekini taşımış olmaları da bunun en güzel delilidir. *Hun-Alan* çarpışmaları eski tarihi bilgilere göre 350 de, kaynakların bildirdiklerine göre 360 larda başlayıp Hunların zaferleriyle noktalandı. Alanların arkasında Germenarich tarafından kurulmuş muazzam Got Krallığı vardı. Bu krallık Baltık'tan Hazar Denizine; Tisza'dan Tuna'ya uzanıyordu. Devletin başında Ostrogotlar vardı: Vizigotlar, Gepitler, Yazigiler, Dacia'da kalan Vandalların bir kısmı Taifallar Karplar, Herullar; onların güney komşuları Sikirler ve

kuzeydeki Rosomonlar, Venedalar, Mordvinler, Meryalar, Çudlar, Vaslar... Gotların tebaaları idiler. Gotları yegâne ümit olarak gören Alanlar, arkalarının sağlam olduğunu zannediyorlardı. Alanların kaleleri vardı; Hunlar ise kalelere saldıramıyorlardı. O halde Hunlar, Romalılar, Persler, Alan ve Gotları nasıl yenmişlerdi? 370 te Alanlar, Hunlarla girdikleri savaşta kaybettiler. Hun süvarileri Azak Denizine kadar Kuzey Kafkas Steplerini kontrol altında tutuyorlardı.¹

Hun adı Ptolemous'ta *Hunoi* olarak geçmekte, *Hiong-nu*'ya benzemekte olup *Hiong-nu* sözcüğünün Soğdçası *Hun*'dan başka bir şey değildi. Ptolemous zamanında, Hunlar M.S. II. yüzyılda aşağı Volga bölgesine yerleştiler. Volga-Dynyester nehirleri arasında Sarmatlarla ilişki kurdular. Avrupa Sarmatyası halkları arasında *Hounoi*'u da sayan Ptolemous'a aitti. Hun adı 311 tarihli Soğdça yazılan mektupta görülüyor; 311 de Loyang'ı yağmalayanlarla 60 yıl kadar Gotlarla savaşanlar aynı adamlar olamazdı.² 374-5 te Hunların Don ve Dynyeper'i aşarak Cermen kökenli Vizigotlara, Balamır ya da Balamber'in Ostrogotlara, Asyalı Alanlara saldırdıkları kesindi.

Hyung-nuların torunları olan Avrupa Hunlarının hangi sebeple Aralın güneyindeki bozkırları terk ederek Avrupa'ya girdikleri bilinmemektedir. Hunlar Volga/Etil'i aştıktan sonra Don'u geçtiler; Terek ve Kuban Alanlarını yenip egemenlikleri altına aldılar. Bunların büyük bir kısmı geçici olarak Hunlara tabi oldular. Alanların geri kalan kısmı batıya kaçmış ve Cermenlerle *Büyük İstilaya/Kavimler Göçü*ne katılmışlardı. Bazı boyları Galya'ya yerleştiler. Gotlar ile karışım meydana getirerek bulundukları ülkeye isimlerini *Got-Alan*, yahut *Katalonya*'ya verdiler.³

Akhun-Sasani İttifakı (359) Sasaniler Akhunlara Speth Khyon, Hintliler ise Sveta Huna diyorlardı. Akhunlar, Sasani Şahı II. Şapur'un (309-379) müttefiki olarak bir Roma şehri olan Amida (Diyarbakır)'nın kuşatmasına katıldılar. Kuşatma sırasında Akhun hükümdarı yahut bir komutanı olan Grumbates (Kurum Batı?) savaş alanında hayatını kaybetti. Bunun üzerine askerleri cesedini alarak savaş alanından çekildiler. Bu durum Sasaniler cephesinde olumsuzluk yaratmadığı gibi dördüncü yüz yıl boyunca müttefikler arasında her hangi bir savaş da vuku bulmadı. Akhun kuvvetlerinin Amida kuşatmasında bulunması araştırmacılar tarafından kabul görmüş bir hadise idi. II. Şapur, Roma savaşlarında Hunları müttefik yapmaya çalışmış, gerçekten de 360 ta Hun kralı veya önderi Sasani-Roma savaşına iştirak etmişti. Grumbates'in bir Kuşan olduğuna dair anlatımların doğruluğu kuşkulu olmakla birlikte, Khyon ve Kuşan topluluğunu yöneten bir hanedan kurucusu mu olduğu da belli değildi.⁴ 359 da II.Şapur'un kuvvetleri ile birlikte, bir Roma garnizonu tarafından savunulan Amida şehrini başarılı bir şekilde kuşatmışlardı. Ammianus Marcellinus tarafından tasvir edilen Khionitai içinde Akhunları görmek güç olsa da Kyon imparatorluğuna katılmış olmaları pekâlâ mümkündü.⁵

Kafkasya'dan Anadolu'ya Hun Seferleri (363-373) Alanya'nın fethinden sonra Hunlar, hemen batıya dönmeyerek Roma imparatorluğunun Doğu eyaletlerini yağmaya koyuldular. 363-373 yılları arasında Kafkasya'dan geçerek Ermeniyeye girdiler ve Roma İmparatorluğuna bağlı Mezopotamya'nın bir başından öbür başına geçtiler; Urfa'ya kadar yayıldılar. Nizip'te doğmuş, Süryani kilisesinin tanınmış şahsiyeti St.Efraim, 363 te bu şehir Sasanilerin eline geçtiği için Nizip'ten Urfa'ya henüz taşınmış bulunuyordu. Hunları görmüş ve anlatıyordu ki: *"Bu tanrı tanımazların, İsa'nın şerefine bina edilen kadın ve erkek keşiş ikametgâhlarını alçaltmak için şehrin yüksekliklerine kadar nasıl tırmandıklarını"* kendi gözüyle görebilmişti. Bu eyaletler arasından Hunlar zulüm ve şiddetleriyle dehşet uyandırmışlardı. St.Efraim onların Zekeriya peygamber tarafından gelecekleri önceden kehanet

¹ L.N. Gumilev, *Hunlar*, s.570-575.

² Erken İç Asya Tarihi, Derleyen: Denis Sinor, İstanbul 2000, s. 246.

³ R.Grousset, *Bozkır İmparatorluğu*, İstanbul 1980, s. 80.

⁴ Peter P.Golden, *Türk Halkları Tarihine Giriş*, İstanbul 2002, s. 64.

⁵ Erken İç Asya, s. 404.

buyurulan Yecüc-Mecüc kavmi olduklarını keşfetmişti. St.Efraim Hunların *çocuk eti yediklerini ve kadın kanı içtiklerini* yazmakta idi. Haykırmaları aslanların kükremesini andırırdı. Atları üzerinde ufukta bir fırtına gibi uçarlardı. Ordularıyla bir tufan gibi kapladıkları bütün arz üzerinde dehşet uyandırmışlardı. Silahlarına karşı gelebilecek kimse mevcut değildi. Ammianus Marcellinus yeni fatihlerin biçimsizliklerini daha keskin hatlarıyla belirterek İranlı Alanları onlarla karşılaştırıyordu. Uzun boylu Alanlar, yakışıklı ve sarı saçlı idiler. Buna karşılık Hunlar her türlü güzellikten yoksundular. Jordanes'in tasviri de daha çekici değildi. Bıyık ve sakalsız olarak ihtiyarladıklarını ve gençliklerinin güzellikten mahrum bulunduğunu belirtirdi. Şair Claudianus'a göre de Hunların görünüşü sevimsizdi. Sidonius'a göre çocuklarının yüzü bile korkunçtu.⁶

Avrupa Hun İmparatorluğu'nun Kuruluşu: Balamır/Balamber (373-400) Alan ülkesinin zaptından sonra Hunlar, Gotların hâkimiyetine son verdiler. Hunlar etrafı gözetledikten ve emniyet altına aldıktan sonra son darbelerini indirmeye hazırlanıyorlardı. Gotların karşı koymalarını da böyle kırmışlardı. Hunların atlı muharebe tarzı, Gotları tam anlamıyla şaşırtmıştı. Nitekim Gotlar ağır ve sık saflar halinde, Cermen usulündeki düzenli, göğüs göğüse bir savaşa hazırlanırlardı. Hunlar ise düşmanlarını kendi saflarına yanaştırmazlar, uzaktan attıkları oklarıyla onları yok ederlerdi.

Avrupa Hunlarının ilk ve en uzun süreli hükümdarı *Balamır* idi. Çeyrek asırdan fazla Avrupa Hunlarını yönetmişti. Onun ve ondan sonrakilerin Rua/Ruga'ya kadarki hükümdarlarının şüpheli yahut yetersiz olduklarına dair anlatımlar mevcuttur. Batılı bazı tarihçilere göre Balamır hakkında adından başka bir şey bilinmemekte idi. E.A. Thompson'a göre, *"Balamber'in hiç var olmamış bulunması hayli kesin görünüyor. Kendilerini kimin yendiğini açıklamak için Gotlar onu icat etmişlerdir."* Denis Sinor'a göre ise bu aşırı bir görüştü; fakat Balamber'in olsa olsa bir kabile reisi ya da özgül bir savaşçı grubunun başı olduğu güvenle var sayılabilirdi. A. Marcellinus, Hunlardan bahsederken *"(Hunlar) hiçbir kralın sınırlamasına bağlı değildir. Kendi önemli adamlarının düzensiz yönetimi ile yetinirler ve onların önderliğinde her türlü engeli zorla aşarlar."*⁷ diyordu.

Hunlar, 4. asrın ortalarında Alan ülkesini zapt ettiler. 374 te Etil/Volga kıyılarında göründüler. Karadeniz'in kuzeyindeki düzlüklerde Cermen kavimlerinden Gotların işgali altında, Don-Dinyeper nehirleri arasında Doğu Gotları, onun batısında Batı Gotları bulunuyordu. Daha sonra Galiçya'da Gepidler, bugünkü Macaristan'da Vandallar vardı. Bunların dışında İranlı ve Slav kitleleri de mevcuttu. Balamır, 374 te Doğu Gotlarına çarptı ve onları yıktı. Ermenarikh kederinden intihar etti. Yerine geçen Vithimir, nereden geldiği bir okun isabetiyle orada öldü⁸. Doğu Gotlarının bir bölümü Batı Gotlarının arazisine sığındılar. Geride kalanlar Hunların hâkimiyeti altına girdiler; Hunlara tabi oldular. Kırallarını kendileri seçseler bile, bağımlılık alameti olarak Hunlarla *müşavereye* mecburdular. Bunu kral unvanlarında ve isimlerinde görmek de mümkündü: Yeni krallarının adı *Hunimund*, *"Hunların himayesi altında yaşayan"*⁹ demek olup, Hun sözcüğü ile ilgili başka (?) anlamları da vardı. Sırada Batı Gotları bulunuyordu; Dinyeper kıyısında Vizigotlara ağır darbe indirildi. Batı Gotları çökertildi; kralları Atanarikh, Vizigot kitleleriyle batıya kaçtı (375). Hunlardan kurtulmaya çalışan iki yüz bin Vizigot, Tuna nehrini aşarak Roma'dan toprak talebinde bulundu. İmparator Valens (364-378) onları memnuniyetle kabul etti (376).

IV. yüzyıl boyunca, imparatorluğun doğu bölümünü en ciddi surette tehdit edenler Vizigotlar olmuşlardı. İmparator Valens, kendisi 378 de bir sefer düzenledi. Gratianus, amcasına Batı Roma ordusundan destek gönderdi. Ancak sefer Romalılar açısından felaketle sonuçlandı. İki ordu Edirne

⁶ Gyula Nemeth, *Attila ve Hunları*, Terc. Şerif Baştav, Ankara1982, s. 53-54.

⁷ İç Asya Tarihi, s. 249.

⁸ İ.Kafesoğlu, s. Türk Milli Kültürü, İstanbul 2017, s. 51-53.

⁹ Attila ve Hunları, s. 57.

yakınlarında karşılaştı. Valens, sayısal üstünlüğünden dolayı kendine çok güveniyordu. Bazı subayları Gratianus'u beklemesini önerdiyse de diğerleri Valens'i hemen saldırmaya ikna ettiler. 9 Ağustos 378 de savaş Romalıların bozguna uğraması, Valens'in ölümüyle sonuçlandı. A. Marcellinus, savaşta Roma ordusunun üçte ikisinin yok olduğunu hesaplamıştı. Ordunun üçte biri geri çekilmeyi başarmış görünüyordu. Hunlar, bağlı kavimlerden alınan yardımcı kitalarla aynı yılda, 378 de Tuna'yı aşarak, Romalılardan mukavemet görmeden Trakya'ya girdiler. Böylece Hun askeri gücünün harekete geçirdiği ve çeşitli kavimlerin birbirini yerlerinden atarak, Roma İmparatorluğunun kuzey eyaletlerini alt üst ederek İspanya'ya uzanmak suretiyle Avrupa'nın etnik çehresini değiştiren tarihi **Kavimler Göçü** başlamış oldu.¹⁰

Gotlara yönelik seferlerde Hunlarla Alanlar ayrılmazlardı. Edirne Savaşının öncesinde ve sonrasında Hun birliklerinin Balkan yağmasına katılıp katılmadıkları kesin olarak bilinmemektedir. Hun gruplarının özerkliği ve bazılarında federe statüsü Pannoniya'da yerleşmelerinden anlaşılmakta idi. Bu durum 380 de oldu ve yerel düzeyde karar alınmış bulunuyordu. 388 de Hunlar, I.Theodosius'un gasıp Maximus'u yenilgiye uğratmasına yardım ettiler. 394 te Trakya'dan gelen Hun savaşçıları, bu kere bir başka gasıp olan Eugenius'a karşı yine onu, I.Theodosius'u desteklediler. Hunların Alanları yenişlerinden 395 yılına kadar, varlığı kuşkulu Balamber dışında hiçbir Hun'un adının anılmaması, aralarında etkili bir önderin bulunmadığının açık bir belirtisi sayılabilir.¹¹ A.Marcellinus'a inanmak gerekirse, Gotları yenen Balamber dahi biricik hükümdar olmayıp sadece en seçkin kabile reislerinden biri idi.¹²

İki Yönlü Harekât: Kafkaslardan Kudüs'e; Tuna'dan Balkanlara (395-396) 395 te I. Teodosius'un ölümü ile Hunlar yeniden ayaklandılar. İki cepheli bir harekâta geçtiler. Hunlardan bir kısmı Balkanlar'dan Trakya'ya ilerlerken, daha büyük sayıdaki diğer kısım Kafkaslarda *Daryal* üzerinden Anadolu'ya yöneldiler. Hun Devletinin Don Nehri havalisindeki *doğu kanadı* tarafından düzenlenen Anadolu akını, Başık ve Kurşık yönetiminde düzenlendi; Romalılar kadar Sasanileri de telaşa düşürdü. Kafkaslar üzerinden Sasani İmparatorluğu ve Batı Romanın bitişikteki bölgelerine çok zarar veren bir akın yaptılar. Bunun ardından Sasani mülküne Hun akınları sıklaştı. Ermeni kaynakları özellikle bazı unsurları Hristiyan yapılan Hun boyu veya topluluğu *Xailandur*'dan bahsetmekte¹³ idiler. Hun kuvvetleri Erzurum bölgesinden itibaren Karasu ve Fırat vadilerini izleyerek Malatya ve Çukurova'ya ilerlediler. Bölgenin en önemli kaleleri Urfa ve Antakya'yı bir süre kuşattıktan sonra Suriye'ye inerek Sur'u baskı altına aldılar, oradan Kudüs'e yöneldiler. Ondan dolayı Hunlar hakkında acayip hikâyeler uydurdular. Sonbahar'a doğru kuzeye yönelerek Orta Anadolu'yu, Kayseri ve Ankara havalisini geçtikten sonra Bakü yolu ile Derbend üzerinden merkezlerine döndüler (395-396). Bu tarihte Kafkaslar üzerinden ilerleyen Hun saldırısı sarsıcı bir darbe oldu. Aziz Hieronymus'un yazdıkları can acıtan darbelerdi: "*Heyhat, birden bire haberciler sağa sola koşuşmaya başladı ve bütün Doğu sarsıldı. Çünkü Hun süvarileri Don ve İskender kapılarının vahşi insanları Kafkas kayalarından gerisinde tuttuğu Massagetae'nin çok uzaktaki Maiotis'den kopup geldiler. Hızlı atlarıyla oraya buraya saldırarak dünyayı dehşete verip mezbahaya çevirdiler... Hz.İsa bu canavarları gelecekte Roma dünyasından uzak tutsunlar!...*" Claudianus'a inanmak gerekirse, sığır sürüleri, yağmanın önemli bir bölümü idi: "... Yurtlarındaki ahırlardan çalınan sığır sürüleri, Kafkasya'nın karlı ırmaklarından su içiyor ve koyunlar... İskitya korularında otluyorlar... Kimmerya bataklıklarının ötesinde, Suriye'nin gençleri hep köle oldular."¹⁴

Hun saldırısının süresi kesinlikle belirlenemedi; belki Hun harekâtı sürekli olmadı ve bazı birlikler daha önce ayrıldılar. 396 yılı sonlarında muhtemelen toplu boşaltma yapılmış olmalıydı. 398 yılı sonundan

¹⁰ Kafesoğlu, s. 71-72.

¹¹ İç Asya Tarihi, s. 250-251.

¹² Attila ve Hunları, s. 89.

¹³ Golden, Türk Halkları Tarihine Giriş, İstanbul 2002, s. 72.

¹⁴ İç Asya tarihi, s. 252-255.

biraz evvel çekilmenin bütünüyle tamamlandığı açıktı. Hunların ele geçirdikleri değerli eşya ile amaçlarını yerine getirdikleri, dolayısıyla kendi istekleri ile çekildikleri anlaşılmakta idi. *Halifenin Kitabı* adıyla anılan Süryani kroniğine göre, Anadolu'dan dönen Hunlar, Pers /Sasani ülkesine bir akında bulundular ve başkent Ktesiphon (Kutü'l-Amare) dolaylarına kadar gittiler.

Hunların etkinliği Anadolu ile sınırlı kalmadı; güney seferiyle eş zamanlı olarak Tuna sınırında da çatışmalar başladı. Claudianus her iki olaya da değinmekte idi. *"Hunların bazıları hızlı akan Tuna'nın buz tutmuş yüzeyinden akın ettiler ve o vakte kadar kürekten başka aracın değmediği nehri savaş arabası ile çiğnediler. Diğerleri Hazar Kapılarını ve yeni keşfedilmiş geçitle ... zengin Doğu'yu istila ettiler."*¹⁵ Biri Kafkaslardan Anadolu'ya, diğeri Tuna üzerinden Trakya'ya yapılan bu iki askeri harekâtın eşgüdümlü ve Bizans'a karşı birbirini destekleyen başarılı girişimler olduğu kuşkusuzdu.

I.Theodosius'un ölümünü müteakip (17 Ocak 395) Roma'da iç ayaklanmalar baş gösterdi. Batı Gotları durumu daha da ağırlaştırdı. Hunlar kendilerine daha ziyade, o zamana kadar hemen hemen bütünüyle düşmanın tahrip akınlarından uzakta kalmış bulunan Küçük Asya'yı seçtiler. Jeromos'un *Kuzey Kurtları* adını verdiği Hunlar, *Daryal* geçidini aştılar, Fırat vadisini baştanbaşa tahrip ettiler. Antakya'yı *Tyrus'u* kuşatıyor, Kutsal Kudüs'ün zaptını düşünüyorlardı.¹⁶

Uldın/Uldız (400-410) *Uldın, İki Roma Siyaseti'nin* esaslarını belirleyen ve uygulamaya koyan ikinci Hun hükümdarıdır. Bu siyaset Doğu ve Batı Roma'ya göre düzenlenmişti. Bu siyasetin başlıca esasları şunlardı:

1. *Doğu Roma/Bizans'a sürekli baskıda bulunmak,*
2. *Batı Roma'ya yardım etmek,*
3. *Her iki Roma'yı baskı altında bulundurmaktır.*

4. yüzyıldan 5. yüzyıla geçilirken Hunların Pontus bozkırlarını işgale devam ettikleri her halde doğru idi. Hun yerleşim alanları olarak iki bölgeyi işaret ediyordu. Bunlardan biri Pannoniya, diğeri de Tuna aşağılarının kuzeyi, yani bugünkü Romanya idi. Bu bölge Balamber'den sonra adı bilenen ikinci Hun hükümdarı Uldın/Uldız'ın karargâhı olmuştu. Got reisi *Gainas*, başarısız ayaklanmasından sonra Tuna'yı aştığı zaman Uldız kuvvetlerinin saldırısına uğramış ve yenik düşmüştü (Aralık 400). *Gainas*'ın kesik başı İmparator *Arkadius'a* gönderildi. Uldız ödüllendirildi ve Hunlarla Romalılar arasında bir anlaşma yapıldı. Bu anlaşmanın şartları bilinmemekle birlikte 404-5 te Uldız'ın yönetimi altındaki Hunlar yeniden Trakya'yı istila ettiler. Öte yandan 403 te *Vandal, Sueb, Kuad, Burgond, Sakson, Alaman* vb. barbar kavimlerden oluşturulan Radagias ayaklanması baş gösterdi. Romalı generaller ayaklanmayı durduramadı. Uldız planladığı siyaset doğrultusunda Batı Roma'nın yardımına koştu. İsyanclar, Floransa güneyinde durduruldu ve yenilgiye uğratıldılar. Radagias yakalandı ve idam olundu (Nisan 406). Uldız, Doğu Roma'ya karşı baskı politikasına başladı. İlk defa olmak üzere 409 da Tuna'yı geçerek Bizans'a karşı tehditte bulundu. *"Güneşin battığı yere kadar her tarafı zapt ederim"* diyordu; fakat ömrü yetmedi. 410 yılında öldü.

Karaton/Kharaton (410-422) Karaton'un hükümdarlığı sırasında, 412 de bir Bizans elçisi olan Olimpiodoros, Hun sarayına gelmiş ve Hun hükümdarı tarafından kabul edilmişti. Karaton *hala diğer hükümdarlar arasında birinci* idi. Hunların birçok hükümdarı varsa da büyük kağanın yanında bunlar gölgede kalırlardı. Halbuki Karaton zamanında iktidarları büyük olduğundan Grek yazarları isimlerini zikre şayan bulurlardı. Bunun dışında 412 den 422 ye kadar on yıl boyunca kaynaklar susmakta, Hunlarla Bizans arasında her hangi bir olaydan söz edilmemekteydi. 422 de Trakya'ya akın yapmalarına

¹⁶ Attila ve Hunları, s. 65-66.

kadar Hunlardan hiçbir haber yoktu. Karaton'un bütün Hun ittifakının reisi bulunduğu kesin olarak bilinmektedir. Ölünce yerine Ruga (Rua, Rugila) geçti.

Ruga (Rua, Rugila) (422-434) Karaton'un oğlu ya da kardeşlerden en büyüğü idi. En büyük kardeş Muncuk, babası Karaton'dan önce ölmüş olmalıdır. Dolayısıyla geride kalan iki kardeşten biri Aybars Doğu Eliği, Oktar da Batı Eliği idiler. Ruga, Uldız'ın "*İki Roma Siyaseti*"ne uygun davranarak, ilk icraatı olarak tahta geçer geçmez Balkan Seferine çıktı.

1.1.Balkan Seferi (422): Bu seferin sonucunda Bizans İmparatorluğu yıllık vergiye bağlandı. Buna göre Bizanslılar, 350 libre (453 gr.)altın (karşılığı yaklaşık 160kg) göndereceklerdi.

2.Hunların Batı Roma'ya Yardımları: 425 lere doğru III. Valentianus 6 yaşında Batı Roma tahtına çıktı. Bu durumdan yararlanmak isteyen Bizans İmparatoru II. Teodosius (408-450) Batı Roma'yı ele geçirmek istedi. Ruga derhal Batı Roma'ya ordu ve donanma gönderdi. Bunun üzerine diplomat-general Batı Romalı Aetius, yardım istemek için Ruga'nın yanına gitti ve ondan yardım istedi. Ruga, altmış bin kişilik bir orduyu İtalya'ya gönderdi. Bizans bu durumdan endişe duydu ve derhal kuvvetlerini geri çekti. Ruga da Bizans'tan yüklü bir tazminat aldı.

3.Bizanslıların Hunlara Bağlı Boyları Kışkırtma Politikası: Bizanslılar öteden beri Hunlara tabi boyları kışkırtıyor, ayrılımlarını teşvik ediyordu. Bunun üzerine Ruga bir dizi tedbirler aldı. Buna göre:

a)Bizanslılar, Hunlara bağlı kavimlerden asker toplamayacak,

b)Bizanslı tüccarlar Hun topraklarına girmeyecek,

c)Bizanslılar Hun sığınmacılarını kabul etmeyeceklerdi.

Ayrıca çok ciddi sonuçları bulunan bu sorunları halledebilmek için II. Teodosius bir elçilik heyetini Ruga'ya gönderdi. Elçiler Hun ülkesine geldiklerinde, 434 yılı baharında Ruga ölmüş bulunuyordu. Bizanslılar Ruga'nın ölümünden dolayı sevinç duyuyorlar, tanrının aziz II. Teodosius'un dualarını kabul ettiğini söylüyorlar ve onun kutsallığına inanıyorlardı. Ancak Bizans'tan gelen elçilik heyeti, Ruga'ya rahmet okutacak yeni bir hükümdarla karşılaştılar; o da Muncuk'un oğlu Attila idi.